

Enskild motion

Motion till riksdagen 2015/16:652

av Lennart Axelsson (S)

Frivilligt arbete, kostnadsersättningar och beskattning

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reglerna för omkostnadsersättning för sociala frivilligarbetare snarast bör ses över och förenklas och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Det finns många i samhället som i det tysta gör en enormt viktiga insatser för en mycket liten ersättning. Det handlar om gode män, kontaktpersoner, stödfamiljer, förvaltare, övervakare och andra frivilligarbetare på det sociala området.

Riksförbundet Frivilliga samhällsarbetare (RFS) räknade år 2009 ut att deras medlemmar utförde samhällsuppgifter motsvarande en halv miljard årligen på ideell basis.

Frivilligarbetarna ställer inte upp för pengarnas skull. De får kostnadsersättning från kommunen, som är skattepliktig. Bidraget de får täcker knappt, om alls, kostnaderna för telefon, bil, fika, bio eller andra liknande utgifter. De gör allt arbete för att de vet att de behövs och för att de ser vad det betyder för personer som de jobbar för.

Avdragsgränsen höjdes från 1 000 till 5 000 kronor år 2007 av den dåvarande och nya regeringen Reinfeldt. Syftet med denna förändring var att finansiera jobbskatteavdraget. Den kraftiga höjningen av beloppsgränsen för avdraget innebar för många familjehemsföräldrar att hela den kostnadsersättning de tidigare hade fått nu blev beskattad. Många ville då inte fortsätta med sitt uppdrag.

En annan grupp som drabbades var de funktionsnedsatta. Personer som på grund av sin funktionsnedsättning är i behov av hjälp med sociala kontakter, fritidsaktiviteter och liknande kan beviljas stöd i form av en kontaktperson genom lagen om stöd och service

och socialtjänstlagen. Kontaktpersonen ställer upp och utför detta uppdrag på sin fritid mot en blygsam ersättning.

Kommunerna har fått allt svårare att rekrytera frivilligarbetare samtidigt som antalet ärenden har ökat kraftigt. Många anser att det är svårt att komma i kontakt med myndigheter eller tycker sig inte orka med/klara av dialogen med dem. Dessutom får allt fler äldre och även missbrukare en god man. Den låga ersättningen är en anledning till bristen på frivilligarbetare.

Kommuner som inte klarar av att erbjuda bistånd genom en kontaktperson kan tilldömas en särskild avgift på lägst 10 000 kronor och som högst 1 miljon kronor. Eftersom det är svårt för kommunerna att rekrytera kontaktpersoner, har många kommuner sett sig tvungna att kompensera kontaktpersonen för denna höjda skattenivå med en summa som på årsbasis motsvarar den skatt kontaktpersonen kommer att få genom sin deklaration. Kontaktpersonen kompenseras enbart för ett uppdrag.

Det är inte rimligt att beskatta uppdrag och omkostnadsersättningar av dessa slag. Det är inte heller rimligt att landets kommuner med skattemedel behöver kompensera kontaktpersonerna för denna skatteeffekt. Inte nog med att kontaktpersonen redan har betalat skatt på sin inkomst, vilken den använder för att betala sina utlägg för uppdraget, därutöver ska kontaktpersonen ytterligare en gång betala skatt för omkostnadsersättningen. Detta leder till rundgång av pengar, eftersom begränsningen av avdragsrätten gjordes för att finansiera jobbskatteavdraget. Allvarligast är dock att de låga ersättningarna och krånglet kring beskattningen gör att vi får färre frivilligarbetare i ett läge när det snarare behövs fler.

Det är angeläget att reglerna för omkostnadsersättning för kontaktpersoner snarast ses över och förenklas. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Lennart Axelsson (S)